

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 277/2025-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **News and Media Holding a.s.**, Einsteinova 25, Bratislava, IČO 47 256 281, zastúpenej Škubla & Partneri s. r. o., Digital Park II, Einsteinova 25, Bratislava, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/151/2023 z 28. novembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. marca 2025 domáha vyslovenia porušenia slobody prejavu a práva na informácie podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 10 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia, ktorého zrušenie a vrátenie veci najvyššiemu súdu, ako aj náhradu trov konania navrhuje.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka bola stranou v konaní vedenom Mestským súdom Bratislava IV (pôvodne Okresný súd Bratislava V) pod sp. zn. B5-49C/104/2016 v procesnom postavení žalovanej, proti ktorej sa žalobkyňa (██████████) domáhala ochrany osobnosti s náhradou nemajetkovej ujmy v sume 50 000 eur. Rozsudkom súdu prvej inštancie z 27. apríla 2018 boli sťažovateľke uložené povinnosti odstrániť z označených internetových portálov inkriminované články, ktorými došlo k zásahu do osobnosti žalobkyne, aj s diskusiami (výrok I), zaplatiť žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy v sume 5 000 eur (výrok II), vo zvyšnej časti bola žaloba zamietnutá (výrok III) a žalobkyni bol priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 2/3 (výrok IV).

3. Svoju žalobu žalobkyňa odôvodňovala zásahom do svojich osobnostných práv, ku ktorému malo dôjsť publikovaním inkriminovaných článkov, ktoré obsahovali nepravdivé tvrdenia o tom, že žalobkyňa sa mala ako vedúca právneho odboru generálneho riaditeľstva Všeobecnej zdravotnej poisťovne podieľať na tvorbe dodatkov k zmluvám, kvôli ktorým musel z funkcie odstúpiť bývalý predseda predstavenstva Všeobecnej zdravotnej poisťovne [REDACTED].

4. Na odvolanie bol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdený ako vecne správny rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4Co/220/2018 z 25. septembra 2019.

5. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 8Cdo/37/2020 z 27. apríla 2022 rozsudok krajského súdu z 25. septembra 2019 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s príkazom vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami obsiahnutými v odvolaní a týkajúcimi sa priznania náhrady nemajetkovej ujmy.

6. Krajský súd v poradí druhým rozsudkom sp. zn. 4Co/87/2022 z 24. mája 2023 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne.

7. Dovolanie proti rozsudku krajského súdu z 24. mája 2023 bolo napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu zamietnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažovateľka považuje za nesprávny a arbitrárny záver k povahe výrokov, ktoré boli uverejnené v inkriminovaných článkoch. Namíeta napríklad, že výroky „*vo Všeobecnej zdravotnej poisťovni je možné všetko*“, „*škandalózne zmluvy exriaditeľa... mala pod palcom jedna osoba...*“, „*osoba, ktorá vedela o všetkých škandalózných zmluvách...*“ sú podľa jej názoru hodnotiace úsudky, ktorých pravdivosť sa nedokazuje. Odôvodnenie vo veci konajúcich súdov je zmätočné vo vzťahu ku kľúčovej otázke, „*AKO*“ bola informácia uverejnená. Poukazuje v tomto smere na skutočnosť, že niektoré výroky boli formulované ako polemiky: „*jej rukami mali prechádzať všetky zmluvy*“, „*mala tvoriť dodatky*“, „*... mala o všetkom vedieť*“, pri ktorých je zásah do práva na ochranu osobnosti vylúčený.

9. V rámci námietky týkajúcej sa oprávnenej kritiky žalobkyne sťažovateľka namíeta, že táto vychádzala z pravdivých informácií, z ktorých bolo nepochybné, že ako vedúca právneho odboru dohliadala na predmetné zmluvy. Odvolací súd sa nezaoberal kľúčovými otázkami nastolenými v odvolaní.

10. Sťažovateľka nesúhlasí ani s konštatovaním dovolacieho súdu o tom, že vo veci konajúce súdy sa neodklonili od podstaty právnych postulátov týkajúcich sa priznania náhrady nemajetkovej ujmy. Namíeta, že žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno, keďže z jej strany nebol preukázaný vznik ujmy.

11. Napokon napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je podľa sťažovateľky nepresvedčivý a nedostatočne odôvodnený a predstavuje len všeobecné a nekonkrétne zhrnutia právnych východísk a závery o tom, že tieto východiská boli rešpektované odvolacím súdom.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka arbitrárnosti a nedostatočnej odôvodnenosti rozhodnutia dovolacieho súdu z dôvodov uvádzaných v časti II tohto uznesenia.

13. V kontexte predmetu ústavného prieskumu, ktorým je v tejto veci rozhodnutie vydané v dovolacom konaní, ústavný súd poukazuje na svoju už ustálenú rozhodovaciu činnosť, podľa ktorej právo na spravodlivé súdne konanie sa v civilnom konaní (vrátane dovolacieho konania) účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za ktorých splnenia civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej (m. m. II. ÚS 581/2017). Ústavný súd stabilne judikuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania podaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)], resp. v prípade dovolania podaného z dôvodu zmätočnosti [§ 420 písm. f) CSP] otázka posúdenia prípustnosti a dôvodnosti dovolania je vnímaná ústavným súdom primárne ako otázka interpretácie (obyčajného) zákona a v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016), samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (IV. ÚS 198/2020, IV. ÚS 231/2021). Zároveň ústavný súd svojimi rozhodnutiami oponuje najvyššiemu súdu vtedy, ak tento dovolanie posudzuje príliš formalisticky a reštriktívne so zreteľom na jeho skutočný obsah a princíp materiálneho (nie formálneho) posúdenia existencie dôvodov zakladajúcich možnosť dovolacieho prieskumu (I. ÚS 336/2019, I. ÚS 186/08, I. ÚS 164/2012, IV. ÚS 372/2020, IV. ÚS 231/2021).

14. Vzhľadom na už uvedené ambíciou ústavného súdu nie je hodnotiť, či sťažovateľkou podané dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné, čo by bolo neprípustným zásahom do rozhodovacej autonómie dovolacieho súdu v otázke posudzovania prípustnosti a dôvodnosti dovolania (m. m. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016). Úlohou ústavného súdu je posúdiť napadnutý rozsudok najvyššieho súdu z toho pohľadu, či závery v ňom uvedené zodpovedajú požiadavkám obsiahnutým v práve na spravodlivé súdne konanie, a teda či sú ústavne udržateľné (m. m. IV. ÚS 372/2020, IV. ÚS 197/2021).

15. Imanentnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu, ktorého porušenie je principiálne sťažovateľkou cez arbitrárnosť rozhodnutia dovolacieho súdu namietané, je aj právo na určitú kvalitu súdneho konania definovanú procesnými garanciami spravodlivého súdneho konania, ako je napr. právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktorá má byť v konkrétnom prípade poskytnutá.

16. Ústavný súd následne preskúmal podstatné časti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu a dospel k záveru o nedôvodnosti námietky sťažovateľky o arbitrárnosti a nedostatočnosti odôvodnenia rozhodnutia dovolacieho súdu.

17. Prvou námietkou sťažovateľka atakuje v rámci vykonaného testu proporcionality medzi zásahom do slobody prejavu sťažovateľky a ústavnými garanciami práva na súkromie žalobkyne posúdenie otázky, „AKO“ boli v posudzovanom prípade uverejnené informácie. Odkazom na relevantnú judikaturu Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd akcentuje požiadavku starostlivého rozlíšenia medzi faktami a hodnotiacimi úsudkami. Existenciu faktov možno preukázať, zatiaľ čo otázka pravdivosti hodnotiacich úsudkov nepripúšťa dôkazy (Lingens v. Rakúsko, rozsudok z 8. 7. 1986, sťažnosť č. 9815/82, bod 46; obdobne Feldek v. Slovenská republika, rozsudok z 12. 7. 2001, sťažnosť č. 29032/95, bod 75). Aj keď hodnotiaci úsudok vzhľadom na svoj subjektívny charakter vylučuje dôkaz pravdy, musí vychádzať z dostatočného faktického základu (Jerusalem v. Rakúsko, rozsudok z 27. 2. 2001, sťažnosť č. 26958/95, bod 43). Vo všeobecnosti platí, že čím závažnejšie je obvinenie kritizovanej osoby, tým pevnejší skutkový základ musí toto obvinenie mať (Pedersen a Baadsgaard v. Dánsko, rozsudok zo 17. 12. 2004, sťažnosť č. 49017/99, bod 76).

18. Klasifikácia prejavu ako faktu alebo hodnotiaceho úsudku je vecou posúdenia príslušných orgánov, predovšetkým všeobecných súdov (Prager a Oberschlick v. Rakúsko, rozsudok z 26. 4. 1995, sťažnosť č. 1594/90, bod 36).

19. Všeobecne aplikovateľné kritérium na klasifikáciu výrokov na fakty a hodnotiace úsudky neexistuje, avšak vo veci Andreescu v. Rumunsko (rozsudok ESLP z 8. 6. 2010, sťažnosť č. 19452/02, body 94 – 96) ESLP konštatoval, že svoju úlohu zohrávajú aj okolnosti, že pôvodca výroku neprezentuje určité skutočnosti ako istoty, ale vyjadruje len pochybnosti či podozrenie, pričom jeho úsilím je v dobrej viere informovať verejnosť o veci všeobecného záujmu (II. ÚS 224/2016).

20. Najvyšší súd v tomto kontexte poukázal v bode 18.2 napadnutého rozsudku náležitým spôsobom na tú časť rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorej sa odvolací súd podrobne zaoberá objektívnou spôsobilosťou obsahu inkriminovaných článkov vyvolať negatívny zásah do osobnostnej sféry žalobkyne, predovšetkým z pohľadu toho, že obsahovali informácie týkajúce sa jej pôsobenia ako vedúcej právneho odboru (žalobkyňa dohliadala na všetky škandalózne zmluvy, jej rukami prechádzali všetky zmluvy či dodatky z dielne [REDACTED]).

21. V bode 18.3 napadnutého rozsudku následne najvyšší súd v reakcii na námietku sťažovateľky o oprávnenosti kritiky žalobkyne zdôraznil, že predpokladom vecnej kritiky je pravdivý podklad. Následne poukázal na tie časti rozhodnutia odvolacieho súdu, z ktorých vyplynulo, že žalobkyňa síce bola vedúcou právneho oddelenia, ktoré vypracovávalo zmluvy, no bez dosahu na to, s kým a s akým limitom boli tieto zmluvy uzatvárané. Okrem toho sťažovateľka ignorovala podstatnú časť stanoviska hovorkyne Všeobecnej zdravotnej poisťovne, podľa ktorého vecný obsah zmlúv bol v kompetencii príslušných odborných útvarov, nie právneho odboru, ktorý riešil len vzory dokumentov, a nie ich finálne znenie. Napokon najvyšší súd odkázal na závery odvolacieho súdu, z ktorých vyplynulo nepreukázanie akejkoľvek súčinnosti žalobkyne pri príprave, uzatváraní zmlúv, resp. jej vedomosť o predmetných zmluvách v rozhodnom čase, a teda neunesenie dôkazného bremena sťažovateľky.

22. Podľa názoru ústavného súdu sa s prihliadnutím na podstatné časti napadnutého rozsudku najvyšší súd pri zodpovedaní otázky, „AKO“ boli inkriminované informácie rozširované, s ohľadom na odôvodnenie odvolacieho súdu pri klasifikácii prejavu ako faktu, pri ktorom sa

vyžaduje pre jeho popretie dôkaz opaku, plne riadil stabilnou rozhodovacou činnosťou ESLP a ústavného súdu. Náležitým spôsobom pritom akcentoval premisu odvolacieho súdu o tom, že aj keď nemožno trvať na úplnej presnosti skutkových tvrdení, celkové vyznenie určitej informácie, v tomto prípade článkov, musí zodpovedať vždy pravde. V konkrétnych okolnostiach veci pritom bola nepochybne vylúčená akákoľvek súčinnosť žalobkyne pri príprave a uzatváraní predmetných zmlúv (body 18.3 a 18.4 napadnutého rozsudku najvyššieho súdu). Z uvedených dôvodov je posúdenie dovolacích námietok týkajúcich sa povahy výrokov a oprávnenosti kritiky žalobkyne zo strany najvyššieho súdu ústavne udržateľné a zodpovedajúce relevantnej judikatúre ústavného súdu, ako aj ESLP, pričom záver k nim v rámci namietanej vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, ktorej dôvodnosť najvyšší súd v tomto smere nezistil, považuje ústavný súd rovnako za ústavne udržateľný.

23. K námietke týkajúcej sa náhrady nemajetkovej ujmy ústavný súd zdôrazňuje, že jedinou podmienkou na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je (iba) to, že sa morálne zadosťučinenie javí ako nedostatočné. Okrem prípadov, v ktorých došlo k značnému zníženiu dôstojnosti alebo vážnosti dotknutej osoby v spoločnosti, prichádza náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch do úvahy aj v ďalších prípadoch, v ktorých neoprávnený zásah nie je nevyhnutne spojený so znížením dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti, priznanie tejto náhrady však odôvodňujú iné okolnosti (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/137/2008 z 18. februára 2010).

24. Pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy musí súd považovať za preukázané, že sú tu okolnosti, ktoré nasvedčujú tomu, že z hľadiska intenzity, trvania rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých fyzickej osobe vzhľadom na jej postavenie v rodine a spoločnosti v konkrétnom prípade nepostačuje zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje aj so zreteľom na ohlas zásahu, ako aj na dĺžku trvania ujmy (R 29/2001), ktoré musia byť takisto preukázané (m. m. II. ÚS 418/09).

25. Odôvodnenie obsiahnuté v bodoch 23 a nasl. napadnutého rozsudku, a to v rámci namietanej vady nesprávneho právneho posúdenia (odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu) v otázke vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, zdôrazňujú existenciu značného zníženia dôstojnosti a vážnosti žalobkyne poukazom na podstatné časti rozhodnutia odvolacieho súdu a konfrontácie tejto časti s relevantnou judikatúrou ESLP a ústavného súdu, argumentačne obstojí.

26. Nepravdivé údaje, ktoré vytvorili o žalobkyni negatívny obraz, znížili spoločenské hodnotenie a spochybnili dôveryhodnosť a vážnosť žalobkyne, pričom zásah mal širokú publicitu. Žalobkyňa bola spájaná s odsudzovanou činnosťou (podiel na nehospodárnom nakladaní s verejnými financiami, pričom zrejme bolo aj verejné publikovanie prostredníctvom širokodostupného publikačného nástroja). K zásahu do jej cti a dôstojnosti nepochybne došlo, ako to vyplýva z reakcií v diskusných príspevkoch pod zverejnenými článkami (body 61 a 62 rozsudku krajského súdu z 24. mája 2023).

27. Na podklade už uvedeného je záver dovolacieho súdu o tom, že odvolací súd sa pri rozhodovaní vo veci dôvodnosti uplatňovaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy neodklonil od podstaty všeobecných právnych postulátov vzťahujúcich sa na túto vec, čím nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ústavne udržateľný.

28. Vychádzajúc z citovaného, ústavný súd zastáva názor, že najvyšší súd sa v napadnutom rozsudku ústavne konformným spôsobom zaoberal kľúčovými dovolacími námietkami (založenými na nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu a jeho odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe), pričom právne závery, ktoré k nim zaujal, sú primeraným spôsobom odôvodnené a zodpovedajú obsahu a zmyslu právnych noriem, ktoré najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní aplikoval. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je preto podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný, a tým aj dostatočne presvedčivý a nesignalizuje takú príčinnú súvislosť medzi jeho obsahom a sťažovateľkou označenými právami, ktorá by zakladala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

29. Keďže z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ústavný súd, prihliadajúc na čiastkové závery, hodnotí námietky sťažovateľky o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a vo vecnej previazanosti o porušení práv hmotného charakteru zaručených čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 10 ods. 1 a 2 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu ako zjavne neopodstatnené, čo je dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

30. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 23. apríla 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu